

Dr hab. Dominika Milczarek-Andrzejewska

Dr Ruta Śpiewak

Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN

Organizacje rolnicze w Polsce – ich siła i wpływ na politykę państwa.

Seminarium IRWiR PAN

6.03.2017

Organizacje rolnicze, jak wynika z doświadczeń innych krajów np. Francji (por. Halamska, 1998) odgrywają ważną rolę w tworzeniu polityki na poziomie lokalnym, narodowym jak i unijnym. Na podstawie wyników niewielu badań polskich organizacji rolniczych (por. Halamska, 2008; Milczarek-Andrzejewska, 2014), postawiono tezę, że organizacje rolnicze są słabe i w niewielkim stopniu wpływają na kształt polityki rolnej państwa.

Celem poniższego referatu jest analiza wpływu organizacji rolniczych w Polsce na politykę rolną na poziomie krajowym. Analiza opiera się na wynikach zrealizowanego jesienią i zimą 2015 roku badania jakościowego z liderami największych ogólnopolskich organizacji rolniczych w Polsce. Drugim źródłem danych jest wstępna analiza danych ilościowych - ankiet zrealizowanych (latem 2016 roku) z „szeregowymi” członkami organizacji rolniczych w dwóch województwach¹.

Istnieje wiele koncepcji pomiaru wpływu, niemniej nie wypracowano narzędzia mierzącego w sposób wiarygodny poziom wpływu (m.in. Dur, 2008). Próbując zmierzyć się z tym problemem autorki pochodzące ze szkoły ekonomicznej i socjologicznej stworzyły schemat wpływu organizacji rolniczych na otoczenie. Podejściem, które – w opinii badaczek – jest szczególnie przydatne do analizy organizacji rolniczych i pozwala łączyć wysiłki przedstawicieli zarówno socjologów, jak i ekonomistów, jest model wymiany. Wynika z niego, że kluczową kwestią jest analiza zasobów, jakimi dana organizacja dysponuje (materialnych, jak i niematerialnych) i jakie może zmobilizować (zasoby potencjalne). Kolejny ważny aspekt to relacje z otoczeniem pozwalające danej organizacji na uzyskiwanie określonych korzyści. Ponieważ zależą one – oprócz posiadanych zasobów – od kanałów wpływu wykorzystywanych przez organizacje w relacjach z otoczeniem, również ten aspekt został uwzględniony w analizie.

Z przedsięwziętych badań wynika, że organizacjom rolniczym w Polsce brakuje najważniejszych zasobów (szczególnie wiedzy eksperckiej), co ogranicza ich możliwości wpływu na politykę. Badania potwierdziły hipotezę o słabości organizacji rolniczych, ale pokazały również znaczne zróżnicowanie tych organizacji pod kątem posiadanych zasobów oraz wykorzystywanych kanałów wpływu. Główna oś podziału przebiega między organizacjami branżowymi oraz związkami zawodowymi.

¹ Badania zostały zrealizowane w oparciu o środki Narodowego Centrum Nauki.